

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Проучване върху критериите за определянето на ендокринните нарушители

Mason R., Potential Criteria for the Identification of Endocrine Disruptors, HSE, Health and Safety Executive, 24 July 2014, UK

Известни са резултатите от проучване на изследователски център във Великобритания (WRc) относно влиянието на възможните алтернативни критерии за определяне на ендокринните нарушители (ЕН) във връзка със здравето на хората съгласно *Регламент (ЕО) 1107/2009 относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета*. В проучването ЕН са определени като повече или по-малко предполагащи възникване на риск, като са приложени 2 възможни подхода за определяне/категоризиране на ЕН. Основната разлика между двата подхода е в това, че при единия потенциалът на активната субстанция се използва за разграничаване на онези ЕН, за които е вероятно да представляват риск, от други, за които това е по-малко вероятно.

Терминът endocrine disruptors (ED) е въведен в началото на 90-те години на XX век, а през 2002 г. е дефиниран от Световната здравна организация (World Health Organization - WHO) като „...екзогенна субстанция или комбинация от такива субстанции, които променят функцията/функциите на ендокринната система, предизвиквайки поява на неблагоприятни ефекти върху организма, потомството или (суб)популацията.“

Оценката на въздействието на субстанциите се състои в разпределянето им в 2 големи групи според извършения вид оценка: **токсикологична** и **екотоксикологична**. Субстанциите са разделени по видове: *фунгициди, хербициди, инсектициди, регулатори на растежа при растенията и регулатори на растежа при насекомите*. При първата оценка са разгледани 98 субстанции, от които 5 (*mancozeb, loxynil, linuron, abamectin и thiacloprid*) са определени като по-вероятни да бъдат предпоставка за възникване на риск, други 9 (*bupirimate, iprodione, myccltanil, prochloran, tebuconazole, thiophanate-methyl, spiromesifen, metribuzin, propyzamide*) като по-малко вероятни, а 26 субстанции не могат да бъдат категоризирани по използваната схема поради недостатъчно налична информация. От друга страна вниманието към последните е повишено поради техния потенциал за ендокринни нарушения. В четвърта подгрупа са включени субстанции, които не се предполага да бъдат ЕН.

Позовавайки се в частност на резултати, касаещи човешкото здраве, експертите, подготвили изследването, предвиждат отпадане на 5% до 14% от одобрените към момента субстанции, включени в *Приложение 1 на Директива 91/414/ЕИО*, отменена с

Регламент (ЕО) 1107/2009. Според наличните данни за това дали потенциалът им като ендокринни нарушители е потвърден, е вероятно отпадането дори до 36% от тези субстанции.

Второ проведено проучване очертава последиците за земеделието в резултат на извършените промени. Изчисленията показват, че финансовите загуби биха възлизали на около £150-£440 милиона в зависимост от това дали тези качества на субстанциите са взети предвид, както и от окончателния брой установени ЕН. Твърде вероятно е обаче поставените оценки да бъдат подценени, тъй като се предполага, че винаги ще съществуват субстанции, които не са включени в изследването.

Необходимо е Европейската комисия да прави точна оценка на въздействието при забраната или ограничаването на препарати за растителна защита и биоциди. Трябва да има сигурни доказателства, че такива субстанции са ендокринни нарушители.

31. 07. 2013 г.

Изготвил:

д-р Сибила Попова

мл. експерт в Дирекция „НСМОРПР“

Бойко Ликов